Uitspraak Geschillencommissie Kifid nr. 2023-0795

(mr. dr. S.O.H. Bakkerus, voorzitter, mr. S.W.A. Kelterman, mr. H. Wammes, leden en mr. W.H. Luk, secretaris)

Datum uitspraak	25 oktober 2023
Klacht van	De consument
Tegen	Klaverblad Schadeverzekeringsmaatschappij N.V., gevestigd te Zoetermeer, verder te noemen de verzekeraar, waarbij de uitvoering van de rechtsbijstand is overgedragen aan Klaverblad Rechtsbijstand Stichting, eveneens gevestigd te Zoetermeer, verder te noemen de uitvoerder
Aard uitspraak	Bindend advies
Uitkomst	Vorderingen afgewezen
Bijlage	Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

Samenvatting

Rechtsbijstandverzekering. De consument exploiteerde met haar vader een bedrijf in een vennootschap onder firma (vof). Na overlijden van de vader heeft de consument de uitvoerder om rechtsbijstand verzocht bij een geschil met de partner van haar overleden vader. Volgens de consument komt de partner haar verplichting om een boedelbeschrijving op te stellen niet deugdelijk na. In de boedelbeschrijving moet niet alleen het aandeel van haar vader in de vof worden vermeld maar ook de waarde van dat aandeel. Volgens de uitvoerder betreft de discussie over het vaststellen van de waarde van het aandeel van de vader in de vof geen erfrechtelijk maar een zakelijk geschil waarvoor kennis van het vennootschapsrecht nodig is. De hiervoor gemaakte kosten van rechtsbijstand vallen daarom niet onder de dekking van de rechtsbijstandverzekering. De commissie ziet in dit geval geen aanleiding om aan te nemen dat de boedelbeschrijving een waarde van de goederen moet vermelden. Als de consument kosten van rechtsbijstand maakt ter vaststelling van de waarde van het aandeel van haar vader in het bedrijf zijn deze voor haar rekening. De vorderingen worden afgewezen.

1. Procedure

1.1 De behandelend commissie, verder te noemen de commissie, beslist op basis van het reglement en op basis van de door partijen aan Kifid ingestuurde documenten inclusief bijlagen. Het gaat om: 1) het klachtformulier van de consument en de klachtbrief van de vertegenwoordiger van de consument; 2) het verweerschrift van de uitvoerder; 3) de repliek van de vertegenwoordiger van de consument; 5) de dupliek van de uitvoerder; 6) de spreekaantekeningen van de uitvoerder en 7) de spreek-aantekeningen van de vertegenwoordiger van de consument.

1.2 Partijen zijn opgeroepen voor een hoorzitting op 1 juni 2023. Op de hoorzitting was de consument aanwezig, samen met haar vertegenwoordiger de heer mr. J. van de Graaf, advocaat. Namens de uitvoerder waren aanwezig: mevrouw mr. [naam 1], advocaat, en mevrouw mr. [naam 2].

1.3 Partijen hebben gekozen voor een bindend advies. Dit betekent dat partijen elkaar aan de uitspraak kunnen houden.

2. Het geschil

Wat is er gebeurd?

2.1 De vader van de consument had per 11 februari 2018 bij de verzekeraar onder meer een particuliere rechtsbijstandverzekering met gezinsdekking. De consument is een verzekerde op de verzekering. Op de verzekering zijn de Polisvoorwaarden nr. RB 16 (verder te noemen de voorwaarden) van toepassing. De relevante artikelen uit de voorwaarden zijn opgenomen in de bijlage bij deze uitspraak.

2.2 De consument en haar vader voerden samen een onderneming in een vennootschap onder firma (vof). In de vof-akte is bepaald dat de vennoten in een verhouding van 80 (de vader) en 20 (de consument) gerechtigd zijn tot de winst dan wel het verlies van de vof.

2.3 Op [datum] 2019 is de vader van de consument overleden. De partner van de vader is benoemd als erfgenaam terwijl de consument en haar zus de opvolgend erfgenamen zijn.

2.4 Op 14 juni 2021 heeft de consument de uitvoerder om rechtsbijstand verzocht in een geschil met de partner van haar vader. Tussen partijen was een geschil ontstaan over de afwikkeling van de nalatenschap van vader. De consument heeft de partner van haar vader verzocht om een beschrijving op te stellen van de goederen van de nalatenschap. De partner van de vader is volgens het testament verplicht om op verzoek van een van de opvolgend erfgenamen een boedelbeschrijving te verstrekken. Daarbij heeft de consument ook om vaststelling van de waarde van het aandeel van de vader in de vof verzocht. De partner van de vader heeft de waarde van dit aandeel niet in de boedelbeschrijving opgenomen.

2.5 De uitvoerder heeft dekking verleend voor het erfrechtgeschil en in dat kader voor het verkrijgen van een correcte en volledige boedelbeschrijving. Per e-mail van 2 augustus 2021 heeft de behandelaar van de zaak de consument meegedeeld dat de partner van de vader aan haar verplichtingen had voldaan door een jaarlijkse opgave van de goederen te verstrekken.

Wat volgens de behandelaar nog resteerde was een zakelijk geschil, namelijk het bepalen van het aandeel van de vader in de vof, waarvoor kennis van het vennootschapsrecht en niet het erfrecht vereist was. Voor dit geschil kon de consument geen beroep doen op de particuliere rechtsbijstandverzekering.

2.6 Omdat de boedelbeschrijving volgens de consument niet volledig was, heeft de behandelaar de partner van de vader verzocht om de ontbrekende gegevens te verstrekken. Per e-mail van 8 september 2021 heeft de behandelaar het standpunt gehandhaafd dat de waardering van het aandeel van de vader in de vof niet onder de dekking van de verzekering valt.

2.7 De consument heeft voor de verdere behandeling van de zaak een beroep op haar recht op vrije advocaatkeuze gedaan en een advocaat ingeschakeld. Tussen de advocaat en de behandelaar is vervolgens een discussie ontstaan over het moment waarop de consument op kosten van de uitvoerder een eigen advocaat mag inschakelen, over de redelijke kosten van rechtsbijstand en over de vraag of het vaststellen van de waarde van het vermogen van de ontbonden vof onder het erfrecht valt.

2.8 De behandelaar heeft per e-mail van 25 januari 2022 aan de door de consument gekozen advocaat de opdracht verstrekt om de consument in een gerechtelijke procedure bij te staan om een correcte boedelbeschrijving te verkrijgen, zoals bepaald in het testament. De opdracht omvat niet de vordering van de consument die ziet op het vaststellen van de waarde van het aandeel van de vader in de ontbonden vof. De advocaat heeft per e-mail van 15 juni 2022 geklaagd over het afwijzende dekkings-standpunt met betrekking tot de waardering van het aandeel van de vader in de vof. Volgens de advocaat is dit standpunt onjuist, aangezien het om een particuliere kwestie gaat, namelijk de vaststelling van het erfdeel van de consument. De advocaat heeft verzocht om ook het vaststellen van de waarde van het aandeel in de vof binnen de opdracht te laten vallen. Bij brief van 28 juli 2022 is het afwijzende standpunt gehandhaafd.

De klacht en vordering

2.9 De consument vindt dat de uitvoerder haar verzoek om rechtsbijstand in het geschil met de partner van haar vader ter vaststelling van de waarde van zijn aandeel in de vof ten onrechte heeft afgewezen. De consument vordert dat de uitvoerder alsnog dekking verleent voor het geschil met betrekking tot de waardering van het aandeel in de vof. Daarnaast vordert de consument vergoeding van de kosten van rechtsbijstand door de advocaat in de procedure bij Kifid. De consument heeft op het klachtformulier een bedrag van € 2.308,68 opgegeven. Uit de spreekaantekeningen van de advocaat blijkt dat dit bedrag inmiddels is gestegen naar € 3.169,86. De advocaat heeft ter onderbouwing van het bedrag een viertal facturen overgelegd. Verder stelt de consument dat de toegekende tijdsbesteding van 15 uur te beperkt is.

De consument vordert dat de uitvoerder het verzochte aantal van 43 uren toekent, met de mogelijkheid om, indien nodig, extra uren aan te vragen. Tot slot vordert de consument dat een andere behandelaar van de uitvoerder de zaak verder behandelt vanwege het moeizame verloop van het contact met de behandelaar.

2.10 De consument heeft ter onderbouwing van haar vorderingen het volgende aangevoerd. De consument handelt als opvolgend erfgenaam en niet in de uitoefening van haar bedrijf of beroep. Het door de uitvoerder genoemde artikel 2 lid 4 van de voorwaarden is daarom niet van toepassing. De consument heeft er als opvolgend erfgenaam alle belang bij om de omvang van de nalatenschap vast te laten stellen. Het aandeel van de vader in de (ontbonden) vof behoort tot de nalatenschap. Het vaststellen van de waarde van dit aandeel valt dan ook wel degelijk onder het erfrecht. Het gaat, in tegenstelling tot het standpunt van de uitvoerder, niet om ontbinding en voortzetting van de vof maar om het ontvangen van een correcte boedelbeschrijving in het kader van de erfenis van de vader. Het standpunt van de uitvoerder dat het een zakelijk belang betreft, is onjuist. Het betreft namelijk bij uitstek een particulier belang.

2.11 De consument heeft de uitvoerder verzocht om de behandeling van de zaak aan een andere behandelaar over te dragen. De uitvoerder heeft dit verzoek ten onrechte geweigerd. De behandelaar heeft de consument namelijk niet juist geïnformeerd, brieven zonder haar toestemming verzonden, onjuiste gegevens verstrekt en de behandeling van de zaak onnodig lang laten liggen. Zo heeft de consument al in september 2021 om bijstand door een advocaat verzocht en heeft het uiteindelijk tot januari 2022 geduurd voordat de behandelaar die toestemming gedeeltelijk heeft gegeven.

Het verweer

2.12 De uitvoerder heeft verweer gevoerd tegen de stellingen van de consument. Voor zover relevant zal de commissie bij de beoordeling daarop ingaan.

3. De beoordeling

Kernvraag

3.1 In de kern gaat het in deze zaak om de vraag of de consument voor het geschil over de waardering van het aandeel van haar vader in de vof recht heeft op vergoeding van de (externe) kosten van rechtsbijstand onder de verzekering. De uitvoerder is van mening dat de discussie tussen de consument en de partner van haar vader hierover geen erfrechtelijk geschil maar een vennootschapsrechtelijk geschil is. Het betreft dus volgens de uitvoerder een zakelijk geschil, waarvoor de rechtsbijstandverzekering geen dekking biedt. De consument betwist dit standpunt van de uitvoerder.

Valt het vaststellen van de waarde van het aandeel in de vof onder de dekking?

3.2 Bij de beantwoording van de vraag of het vaststellen van de waarde van het aandeel van de vader in de vof is aan te merken als de afhandeling van de erfenis en daarmee onder de dekking van de verzekering valt, moet als uitgangspunt worden genomen wat in de verzekeringsvoorwaarden daarover staat. Daarin is namelijk vastgelegd wat partijen met elkaar hebben afgesproken. Het staat de verzekeraar in beginsel vrij om de grenzen te bepalen waarbinnen hij bereid is dekking te verlenen.[1]

3.3 Bij de uitleg van een schriftelijk contract zijn steeds alle omstandigheden van het concrete geval van beslissende betekenis, gewaardeerd naar hetgeen de maatstaven van redelijkheid en billijkheid meebrengen.[2] Omdat over de voorwaarden in een consumentenverzekeringsovereenkomst in de regel niet wordt onderhandeld, geldt het volgende. De uitleg van een bepaling in dergelijke voorwaarden is met name afhankelijk van objectieve factoren, zoals de bewoordingen waarin de bepaling is gesteld, gelezen in het licht van de verzekeringsvoorwaarden als geheel.[3] Deze maatstaf is van toepassing in de onderhavige zaak, nu uit de stukken niet blijkt dat partijen hebben onderhandeld over de verzekeringsvoorwaarden die van toepassing zijn.

3.4 Daarbij geldt ook dat bij een consumentenovereenkomst, zoals de onderhavige verzekering, de bedingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk moeten zijn opgesteld en dat bij twijfel over de betekenis van een beding de voor de consument meest gunstige uitleg voor gaat. Dit laatste is de zogenoemde 'contra proferentem-regel' in artikel 6:238 lid 2 tweede zin Burgerlijk Wetboek.

3.5 In artikel 2 lid 4 van de voorwaarden is bepaald dat de verzekering alleen dekking biedt als de consument in de particuliere hoedanigheid handelt. De verzekering biedt geen dekking voor geschillen die te maken hebben met de uitoefening van een beroep of bedrijf of met het verdienen van geld anders dan in loondienstverband. Verder staat in artikel 19 lid 5 van de voorwaarden dat de consument rechtshulp krijgt als sprake is van een geschil over de afhandeling van een erfenis.

3.6 Heeft het geschil over de vaststelling van de waarde van het aandeel in de vof te maken met de uitoefening van een beroep of bedrijf of gaat het om de afwikkeling van de erfenis? De commissie is van oordeel dat het geschil met de partner van de vader over de waardering van het aandeel in de vof in de boedelbeschrijving als een geschil over de beëindiging en afwikkeling van de vof tussen de consument en de erfgenaam van de vader moet worden aangemerkt.

---

[1] HR 9 juni 2006, ECLI:NL:HR:2006:AV9435, rechtsoverweging 3.4.2, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[2] HR 25 november 2016, ECLI:NL:HR:2016:2687, rechtsoverweging 3.6, te vinden op www.rechtspraak.nl.
[3] HR 13 april 2018, ECLI:NL:HR:2018:601, rechtsoverweging 3.3.2 en HR 28 september 2018, ECLI:NL:HR:2018:1800, rechtsoverweging 3.7.5, te vinden op www.rechtspraak.nl.

Uit de aard hangt dit geschil samen met de uitoefening van een bedrijf en ziet het niet zozeer op de afwikkeling van de nalatenschap. Dit betekent dat de uitvoerder niet gehouden is de gemaakte kosten van rechtsbijstand te vergoeden, als de werkzaamheden zien op (het geschil over) de vaststelling van de waarde van het aandeel van de vader in de vof.

Het aantal te besteden uren

3.7 De consument vindt dat de uitvoerder haar aanvraag om 43 uur te besteden ten onrechte heeft afgewezen. De uitvoerder heeft slechts goedkeuring voor 15 uur verleend. Dit aantal uren is inmiddels verbruikt. De commissie overweegt dat het niet aan de uitvoerder is om vooraf te bepalen hoeveel tijd een advocaat nodig heeft voor zijn werkzaamheden. De consument heeft namelijk op grond van de verzekering recht op vergoeding van de advocaatkosten die *redelijk* en *nodig* zijn tot het geldende kosten-maximum. Zolang het kostenmaximum niet is bereikt, zal de uitvoerder telkens moeten beoordelen of de door de advocaat gedeclareerde kosten redelijk en noodzakelijk zijn. Als de uitvoerder vindt dat de gedeclareerde kosten niet nodig en/of noodzakelijk zijn, zal hij dat deugdelijk moeten motiveren. Dit betekent ook dat een advocaat voordat hij overgaat tot de rechtsbijstandverlening niet verplicht kan worden aan te geven hoeveel uren voor die rechtsbijstand redelijk en noodzakelijk zijn. Hoewel in artikel 4 lid 4 van de verzekeringsvoorwaarden staat dat de uitvoerder voor en tijdens de werkzaamheden beoordeelt of de kosten redelijk en nodig zijn, betekent dat nog niet dat die beoordeling voorafgaand aan de te verrichten werkzaamheden moet plaatsvinden. De commissie is op dit punt van oordeel dat de beoordeling of de gedeclareerde externe kosten redelijk en noodzakelijk zijn ook achteraf, dus nadat de opdracht tot het verlenen van rechtsbijstand is verstrekt, kan plaatsvinden.[4] Desgevraagd heeft de uitvoerder ook ter zitting naar voren gebracht dat de redelijke kosten achteraf worden vergoed. Het is in het belang van de consument dat de behandeling van de zaak, die nu stil ligt, wordt opgepakt, waarbij enerzijds een toewijzing van het gewenste aantal uren van 43 op voorhand niet aan de orde is, maar een weigering van betaling ook niet zonder meer is toegestaan.

Vergoeding advocaatkosten

3.8 De vertegenwoordiger heeft in zijn spreekaantekeningen namens de consument een vergoeding van € 3.169,86 gevorderd voor de verleende rechtsbijstand. Uit de overgelegde facturen blijkt dat deze kosten zien op de bijstand in de klachtprocedure bij Kifid. Wanneer een consument geheel of gedeeltelijk door de commissie in het gelijk wordt gesteld, heeft hij ten aanzien van de advocaatkosten die zien op de werkzaamheden die betrekking hebben op de klachtprocedure bij Kifid recht op een vergoeding conform het Liquidatietarief Kifid.

[4] Zie ook Rb Den Haag 15 augustus 2023, ECLI:NL:RBDHA:2023:12005, rechtsoverweging 4.6, te vinden op www.rechtspraak.nl.

Nu de consument echter niet in het gelijk wordt gesteld, komen de gevorderde proceskosten niet voor vergoeding in aanmerking.

Andere behandelaar

3.9 De behandelaar en de advocaat hebben veelvuldig met elkaar gecorrespondeerd over zowel de inhoud van de opdracht als het aantal beschikbare uren voor de werkzaamheden. Hoewel duidelijk is dat partijen hierover niet met elkaar op één lijn stonden, biedt hetgeen de consument op dit punt heeft aangevoerd voor de commissie geen aanleiding om aan te nemen dat de behandelaar dusdanig in de verlening van rechtshulp dan wel in de communicatie is tekortgeschoten, dat de uitvoerder gehouden is om de verdere behandeling aan een andere medewerker over te dragen. Echter, om het vertrouwen van de consument in de uitvoerder te herstellen en de verdere behandeling van de zaak niet te belemmeren, wil de commissie de uitvoerder in overweging geven om gehoor te geven aan het verzoek van de consument.

Conclusie

3.10 Het hiervoor overwogene leidt tot de conclusie dat de uitvoerder niet gehouden is om de kosten van rechtsbijstand te vergoeden, voor zover de werkzaamheden zijn verricht ter vaststelling van de waarde van het aandeel van de vader in de vof. De klacht van de consument is ongegrond en haar vorderingen worden afgewezen.

4. De beslissing

De commissie wijst de vorderingen af.

Deze uitspraak is bindend. Of u tegen deze uitspraak beroep kunt instellen, kunt u nalezen in regel 7 van het Reglement Commissie van Beroep Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten. In regel 18.1 van dat reglement is bepaald dat beroep kan worden ingesteld tot 6 weken na de dag van deze uitspraak. Meer informatie over het instellen van beroep kunt u vinden op de website www.kifid.nl/in-beroep-gaan-bij-kifid.

Binnen 2 weken na verzending van de uitspraak kunt u schriftelijk verzoeken een overduidelijke vergissing in de uitspraak zoals een schrijffout, een verkeerde naam/datum of een rekenfout te herstellen. De beslissing in de uitspraak kan hiermee niet ter discussie worden gesteld. Ook kunt u binnen 2 weken na verzending van de uitspraak schriftelijk verzoeken de uitspraak aan te vullen als u vindt dat niet op alle onderdelen van uw vordering is beslist. Dit ziet niet op de situatie waarin u meent dat de Geschillencommissie Kifid niet op al uw argumenten is ingegaan. Meer informatie hierover staat onder vraag 58 en 59 van het Reglement Geschillencommissie Kifid – vanaf 1 april 2022, te vinden op de website www.kifid.nl/reglementen-en-statuten.

Contactgegevens Klachteninstituut Financiële Dienstverlening

Telefoonnummer: 070 - 333 8 999
Website: www.kifid.nl

Bijlage - Relevante bepalingen uit de verzekeringsvoorwaarden

Polisvoorwaarden nr. RB 16

Artikel 2 Wat is verzekerd?

4. Wij verzekeren u als particulier en dus niet als beoefenaar van een beroep, als statutair directeur of als eigenaar van een bedrijf. Wij verzekeren u niet voor rechtshulp bij juridische problemen die te maken hebben met de uitoefening van een beroep of bedrijf of met het verdienen van geld anders dan in loondienstverband. Wij verzekeren u bijvoorbeeld niet als u naast uw werk geld verdient met kluswerkzaamheden. Als u onbetaald vrijwilligerswerk verricht, dan bent u wel verzekerd.

Artikel 19 Wat is verzekerd op de module Standaard?

5. Wij verzekeren u voor rechtshulp bij juridische problemen die u heeft als u erft. U krijgt rechtshulp als voldaan is aan de volgende vijf voorwaarden.
   - Het juridisch probleem gaat over de afhandeling van de erfenis.
   - De persoon van wie u erft is na de wachttijd overleden.
   - De erfenis komt uit Nederland, België, Luxemburg of Duitsland.
   - De rechter van een van die landen mag de zaak behandelen.
   - Het recht van een van die landen geldt.